

Ve stavu nouze jsou lidé povinni pomáhat

Vláda České republiky vyhlásila v některých povodní nejvíce postižených regionech **stav nouze**. Tento fakt znamená mimo jiné přijetí mimořádných opatření i v pracovněprávní oblasti.

Krizové řízení je souhrn řídicích činností věcně příslušných orgánů zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s řešením krizové situace. **Krizovou situací je mimořádná událost, při které vyhlásí příslušné orgány stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu.**

Po dobu stavu nouze může nastat několik situací:

1) Orgány krizového řízení (obce, kraje) mohou vyzvat lidi k **pracovní povinnosti**. Fyzické osoby jsou pak povinny vykonávat po dobu nezbytně nutnou určené práce, které jsou nutné pro řešení krizové situace (například stavět hráze). Tyto činnosti jsou lidé povinni provádět v místě, které určí orgán krizového řízení, a podle potřeb i nad rámec pracovní doby stanovené v pracovněprávních předpisech.

Obsah, rozsah a místo prací v rámci pracovní povinnosti v době nouzového stavu a stavu ohrožení státu **stanoví pracovním příkazem hejtmán**. Pracovní příkaz musí obsahovat osobní údaje fyzické osoby, den a místo nástupu pracovní povinnosti, druh práce, předpokládanou délku plnění povinnosti, poučení a označení orgánu, který pracovní příkaz vydal.

2) Pokud je nutné, aby se lidé podíleli na jednorázových a mimořádných úkolech nezbytných pro řešení krizové situace (např. pomoc při evakuaci), mohou je orgány krizového řízení vyzvat k **pracovní výpomoci**. Tu jsou fyzické osoby povinny vykonávat v místě, které určí orgán krizového řízení, a podle potřeby i nad rámec pracovní doby stanovené v pracovněprávních předpisech.

Pracovní výpomoc v době krizového stavu ukládá **hejtmán nebo obec**. Po ukončení této povinnosti vydají fyzické osobě **potvrzení**. To musí obsahovat osobní údaje fyzické osoby, den zahájení a ukončení pracovní výpomoci, počet odpracovaných hodin, druh a místo práce, poučení o náhradě a označení orgánu, který potvrzení vydal.

Fyzická osoba je **v době krizového řízení povinna** uposlechnout výzvy oprávněných orgánů krizového řízení, aby se zaevidovala z důvodu uložení pracovní povinnosti nebo pracovní výpomoci. Lidé jsou také povinni strpět omezení vyplývající z krizových opatření stanovených v době krizového stavu.

Plnění uvedených povinností mohou lidé **odmítnout pouze v případě, že by tato činnost mohla ohrozit buď jejich vlastní zdraví či život, nebo by mohla ohrozit jiné osoby**. Možnost odmítnout existuje také v případě, že jsou ukládané povinnosti **v rozporu se zákonem**.

Pokud člověk není schopen vykonávat uloženou pracovní povinnost nebo výpomoc **ze zdravotních důvodů**, musí tuto skutečnost doložit lékařským posudkem. Ten mu vystaví zdravotnické zařízení, které určí orgán, jenž vydal pracovní příkaz nebo uložil pracovní výpomoc.

Na výzvu příslušného orgánu krizového řízení jsou **právnícké osoby a podnikající fyzické osoby** povinny podílet se na zpracování krizových plánů při přípravě na krizové situace. Dojde-li za krizového stavu k ohrožení života, zdraví, nebo pokud hrozí škody velkého rozsahu na majetku nebo životním prostředí, jsou právnícké osoby a podnikající fyzické osoby povinny splnit úkoly, které jdou nad rámec opatření uvedených v krizových plánech, pokud jim tyto úkoly uloží hejtman nebo orgány obce.

Postiženým obcím **nabízejí pomocnou ruku také úřady práce (ÚP)**, a to prostřednictvím vytvoření míst na veřejně prospěšné práce. Uchazeči o zaměstnání, kteří jsou vedeni v evidencích ÚP, tak mohou v případě zájmu starostů pomáhat při odstraňování následků povodní s tím, že úřady práce poskytnou prostředky na jejich mzdy.

Kateřina Beránková, tisková mluvčí MPSV

Ministerstvo práce a sociálních věcí, Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2
Kateřina Beránková, tisková mluvčí MPSV, tel.: 221 922 359, e-mail: katerina.berankova@mpsv.cz
www.mpsv.cz, www.noviny-mpsv.cz

Ministerstvo práce a sociálních věcí vzniklo v roce 1990. Do jeho kompetence spadá sociální politika (problematika zdravotně postižených, sociální služby, sociální dávky, rodinná politika apod.), sociální pojištění (důchody, nemocenské, apod.), oblast zaměstnanosti (trh práce, podpora zaměstnanosti, zahraniční zaměstnanost apod.), pracovněprávní legislativa, bezpečnost a ochrana zdraví při práci, rovnost žen a mužů, migrace a integrace cizinců, oblast čerpání finanční pomoci z ESF, atd. K 1. lednu 2005 činil počet systemizovaných pracovních míst v celém resortu práce a sociálních věcí 18 194. Mezi organizace, které MPSV metodicky řídí, patří úřady práce, Česká správa sociálního zabezpečení, Státní úřad inspekce práce, inspektoráty práce, Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí. MPSV přímo spravuje pět ústavů sociální péče - DÚSP Tlokov, ÚSP Zbůch, ÚSP Brno-Chrlice, ÚSP Brno-Královo Pole a ÚSP Hrabyně. Mezi příspěvkové organizace v resortu patří Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, Institut výchovy bezpečnosti práce a Výzkumný ústav bezpečnosti práce.